

Nr 266.

Av herr **Wagnsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till folk- och småskoleseminarierna m. m.

I propositionen nr 163 föreslås bl. a. att för budgetåret 1933/1934 skall nyintagas 105 elever vid statens småskoleseminarier, 15 elever i vardera av sju klassavdelningar. Dessa skola fördelas så, att dubbelseminariet i Strängnäs skall träda i funktion i höst, då två avdelningar (båda första klass) där skola intagas. I Landskrona skall nyupprättas ett småskoleseminarium med nyintagning av elever i en första klass. Dessutom skola elever intagas i första klass i seminarierna i Haparanda, Lycksele, Linköping och Falun.

I och med riksdagens beslut om småskoleseminariernas förstatligande vanns en fördel av största betydelse. Småskollärarytbildningen hade tidigare skett planlöst. Genom förstatligandet uppnådde man koncentration av utbildningen och större planmässighet. Statsmakterna ha nu i sin hand att bestämma lärarutbildningens omfattning. Därigenom hoppas man, att jämvikt skall uppstå mellan antalet småskollärare och tillgången på lärartjänster.

Det nuvarande tillståndet måste karakteriseras som olidligt. Under en följd av år ha nya lärarinnor utexaminerats i sådan utsträckning att skaran av arbetslösa oavslutligen tilltagit. Till lärarorganisationerna och till Sveriges allmänna folkskolläraryöfningss platsbyrå inkomma varje vecka skrivelser från arbetslösa småskollärarynnor. Av dessa ha många under flera års tid fått åtnöja sig med kortfristiga vikariat eller varit platslösa. Deras ekonomiska förhållanden äro i många fall sådana, att livsmodet börjar svikta. Förtvivlan och bitterhet griper omkring sig bland dessa skaror.

Under sådana förhållanden synes det i hög grad motiverat att hålla nyintagningen i de statliga seminarierna nere vid ett minimum. Starka skäl tala för ett tillfälligt inhiberande av nyintagning i första klass vid samtliga seminarier. Skolöverstyrelsen har, som det framgår av propositionen, påvisat att olika omständigheter, särskilt den beslutade centraliseringen av folkskoleväsendet, medfört en minskning av antalet småskollärarynnebefattningar. Denna minskning synes bli betydligt större än vad man tidigare beräknat. Enligt folkskoleinspektörernas uppgifter har redan antalet småskollärarynnebefattningar från år 1931 till år 1932 minskat med icke mindre än 176 och förväntas under läsåren 1932—1934 komma att minskas med ytterligare 232.

Enligt skolöverstyrelsens undersökningar funnos den 1 mars 1932 icke mindre än 231 arbetslösa småskollärarynnor bland dem, som utexaminerats under något av de tre sista åren. Medräknas även de arbetslösa ur tidigare årgångar, blir siffran avsevärt högre. Vid behandlingen av hithörande spörsmål vid 1932 års riksdag uppskattades det verkliga lärarynneöverskottet till omkring 700.

Under sådana förhållanden har centralstyrelsen för Sveriges allmänna folk-skolläraryörening med styrka uttalat sig för en kraftig begränsning i nyexaminationen av småskollärarinnor intill dess att det nuvarande överskottet kunnat beredas anställning. Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

dels att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 163 måtte besluta, att nyintagning av elever vid småskoleseminarierna icke måtte ske under läsåret 1933—1934 samt att inrättandet av nya småskoleseminarier i Strängnäs och Landskrona måtte tills vidare uppskjutas;

dels ock att utskottet måtte företaga de av ett bifall till detta yrkande betingade nedsättningar i reservationsanslaget till statens småskoleseminarier.

Stockholm den 8 mars 1933.

Ruben Wagnsson.
